

61981J0102

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ 23ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1982. - NORDSEE DEUTSCHE HOCHSEEFISCHEREI GMBH ΚΑΤΑ REEDEREI MOND HOCHSEEFISCHEREI NORDSTERN AG UND CO KG ΚΑΙ REEDEREI FRIEDRICH BUSSE HOCHSEEFISCHEREI NORDSTERN AG UND CO KG. - (ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΤΟΥ WALTHER RICHTER, ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ HANSEATISCHES OBERLANDESGERICHT ΤΗΣ ΒΡΕΜΗΣ, ΥΠΟ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΩΣ ΔΙΑΙΤΗΤΟΥ). - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΓΤΠΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ - ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ - "POOLING". - ΥΠΟΘΕΣΗ 102/81

Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1982 σελίδα 01095

Ισπανική ειδική έκδοση σελίδα 00241

Σουηδική ειδική έκδοση σελίδα 00345

Φινλανδική ειδική έκδοση σελίδα 00363

Λέξεις κλειδιά

Προδικαστικά ερωτήματα — Υποβολή στο Δικαστήριο — Εθνικό δικαστήριο κατά τό άρθρο 177 τής συνθήκης — Έννοια — Διαιτητικό δικαστήριο — Αποκλεισμός — Προϋποθέσεις — Ζητήματα κοινοτικού δικαίου, που ανέκυψαν ενώπιον του διαιτητικού δικαστηρίου — Έρευνα από τά κοινά δικαστήρια — Δυνατότης νά απευθυνθούν προδικαστικώς στο Δικαστήριο

(Συνθήκη ΕΟΚ άρθρο 177)

Περίληψη

Ο διαιτητής, ο οποίος καλείται νά αποφανθεί επί διαφοράς μεταξύ τών μερών μιάς συμβάσεως δυνάμει ρήτρας που περιέχεται σέ αυτήν τήν σύμβαση, δέν δύναται νά χαρακτηρισθεί ως «δικαστήριο Κράτους μέλους» κατά τήν έννοια του άρθρου 177 τής συνθήκης εφ' οσον δέν υφίστατο καμμία νομική ή πραγματική υποχρέωση γιά τούς συμβαλλομένους νά υποβάλουν τίς διαφορές τους σέ διαδικασία καί δέν παρενεβλήθη η δημοσία εξουσία του ενδιαφερομένου Κράτους μέλους στην εκλογή τής διαιτητικής οδού ούτε επενέβη αυτεπαγγέλτως στην εξέλιξη τής διαδικασίας ενώπιον του διαιτητού.

Σέ περιπτώσεις που κατά τήν διάρκεια διαιτητικής δίκης, διεξαγομένης κατόπιν σχετικής συμβάσεως, ανακύπτουν ζητήματα κοινοτικού δικαίου, τά τακτικά δικαστήρια δύναται νά αχθούν στην εξέταση αυτών τών ζητημάτων είτε στά πλαίσια του ελέγχου τής αρωγής που παρέχουν στά διαιτητικά δικαστήρια είτε στά πλαίσια του ελέγχου τής διαιτητικής αποφάσεως, καί είναι αρμόδια νά ερευνήσουν άν πρέπει νά απευθινθούν στο Δικαστήριο κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 τής συνθήκης γιά νά ζητήσουν ερμηνεία ή κρίση περι του κύρους διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, όταν καλούνται νά τίς εφαρμόσουν κατά τήν άσκηση τών ανωτέρω καθηκόντων αρωγής καί ελέγχου.

Διάδικοι

Στήν υπόθεση 102/81,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση, που υπέβαλε στο Δικαστήριο κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 τής συνθήκης ΕΟΚ ο Walther Richter, πρόεδρος του Hanseatisches Oberlandesgericht τής

Βρέμης, υπό τήν ιδιότητά του ως διαιτητού, και με τήν οποία ζητείται στά πλαίσια τής εκκρεμούσης ενώπιόν του δίκης μεταξύ

«NORDSEE» DEUTSCHE HOCHSEEFISCHEREI GMBH, Bremerhaven (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία τής Γερμανίας),

και

1 . REEDEREI MOND HOCHSEEFISCHEREI NORDSTERN AG & CO . KG , Bremerhaven ,

2. REEDEREI FRIEDRICH BUSSE HOCHSEEFISCHEREI NORDSTERN AG & CO . KG , Bremerhaven ,

Αντικείμενο της υπόθεσης

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως επί τής ερμηνείας τών κανονισμών 17/64 τής 5ης Φεβρουαρίου 1964 (ΕΕ ειδ . εκδ . 03/001 σ . 93), 729/70 , τής 21ης Απριλίου 1970 , (ΕΕ ειδ . εκδ . 03/005 σ . 93) και 2722/72 , τής 19ης Δεκεμβρίου 1972 , (ΑΒΙ . L 291 , σ . 30) , τού Συμβουλίου , οι οποίοι αφορούν ολοι τίς συνδρομές από τό τμήμα προσανατολισμού τού Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων ,

Σκεπτικό της απόφασης

1 Με διάταξη τής 22ας Απριλίου 1981 , πού περιήλθε στό Δικαστήριο στίς 27 Απριλίου 1981 ο διαιτητής , επί μιάς διαφοράς μεταξύ τριών επιχειρήσεων , διεπομένων από τό γερμανικό δίκαιο , πού έχουν τήν έδρα τους στό Bremerhaven , υπέβαλε , δυνάμει τού άρθρου 177 τής συνθήκης ΕΟΚ , δύο προδικαστικά ερωτήματα περί τής ερμηνείας τού άρθρου 177 τής συνθήκης ΕΟΚ , καθώς και τών κανονισμών τού Συμβουλίου 17/64 τής 5ης Φεβρουαρίου 1964 (ΕΕ ειδ . εκδ . 03/001 σ . 93) , 729/70 τής 21ης Απριλίου 1970 (ΕΕ ειδ . εκδ . 03/005 σ . 93) και 2722/72 τής 19ης Δεκεμβρίου 1972 (ΑΒΙ . L 291 σ . 30) . Οι κανονισμοί αυτοί αφορούν συνδρομές από τό τμήμα προσανατολισμού τού Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (εφ εξής , ΕΓΤΠΕ) .

2 Η κυρία δίκη αφορά γιά τήν εκτέλεση μιάς συμφωνίας , η οποία συνήφθη στίς 27 Ιουνίου 1973 μεταξύ ορισμένων γερμανικών εφοπλιστικών επιχειρήσεων . Η συμφωνία αυτή είχε ως σκοπό , στό πλαίσια ενός κοινού προγράμματος ναυπηγήσεως 13 σκαφών αλιείας και κατεργασίας ιχθύων , τήν κατανομή μεταξύ τών συμβαλλομένων ολων τών συνδρομών πού θα ελάμβαναν από τό ΕΓΤΠΕ , κατά τρόπο ωστε νά αναλογεί γιά τήν ναυπήγηση κάθε πλοίου τό ενα δέκατο τρίτο τού συνολικού ποσού τών χορηγουμένων συνδρομών . Οι συμβαλλόμενοι είχαν προηγουμένως , κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας , υποβάλλει στό ΕΓΤΠΕ αιτήσεις συνδρομών γιά τήν ναυπήγηση εννέα σκαφών .

3 Η Επιτροπή ενέκρινε τελικώς μόνο εξί από αυτές τίς εννέα αιτήσεις . Οι υπόλοιπες αιτήσεις συνδρομών είτε απεσύρθησαν είτε απερρίφθησαν . Μία από τίς επιχειρήσεις πού συμμετείχαν στό πρόγραμμα ναυπηγήσεων , εζήτησε από τίς δύο άλλες επιχειρήσεις τήν καταβολή τού ποσού πού εδικαιούτο βάσει τής συμφωνίας τής 27ης Ιουνίου 1973 .

4 Σχετικώς , ανέκυψε διαφορά , η οποία υπεβλήθη σέ διαιτησία . Πράγματι , η από τό 1973 συμφωνία περιείχε μία ρήτρα , κατά τήν οποία , σέ περίπτωση πού τά μέρη δέν θά ηδύναντο νά επιλύσουν ορισμένα ζητήματα , τά οποία θά προέκυπταν από τήν συμφωνία , θά έπρεπε ο διαιτητής νά αποφασίσει οριστικώς , αποκλειομένης τής προσφυγής στό δικάστηρια . Σύμφωνα με αυτή τήν ρήτρα , ο διαιτητής καθωρίσθη από τό Εμπορικό Επιμελητήριο τής Βρέμης , αφού διεπιστώθη ότι οι διάδικοι δέν ηδυνήθησαν νά καταλήξουν σέ συμφωνία ως πρός τό πρόσωπο τού διαιτητού .

5 Κατά τήν διάρκεια τής διαδικασίας ενώπιον τού διαιτητού οι εναγόμενες επιχειρήσεις προέβησαν ότι η από τό 1973 συμφωνία ήταν ανίσχυρη , καθ' οσον είχε ως στόχο τήν επιχορήγηση ναυπηγήσεως πλοίων με συνδρομές τού ΕΓΤΠΕ , γιά τά οποία η Επιτροπή δέν είχε εγκρίνει συνδρομές . Οι συνδρομές τού ΕΓΤΠΕ , συνδέονται με τήν εκτέλεση ενός ορισμένου

σχεδίου και συνεπώς δεν δύνανται νομίμως να διοχτετευθούν από τόν λήπτη σέ ενα άλλο σχέδιο .

6 Κατά τήν άποψη τού διαιτητού , τό έγκυρο τής συμβατικής κατανομής τών συνδρομών τού ΕΓΤΠΕ εξαρτάται κατά τό γερμανικό δίκαιο από τό άν η κατανομή αυτή συνιστά ανωμαλία κατά τήν έννοια τών σχετικών κοινοτικών κανονισμών . Επειδή ο διαιτητής εθεώρησε αναγκαίο γιά τήν έκδοση τήν αποφάσεώς του νά αποφανθεί , επί αυτού τού ζητήματος , τό Δικαστήριο , απηυθύνθη προδικαστικώς πρός αυτό .

Επί τής δυνατότητος εφαρμογής τού άρθρου 177

7 Τό διαιτητικό δικαστήριο , τό οποίο απηυθύνθη προδικαστικώς στό Δικαστήριο , συνεστήθη βάσει συμβάσεως μεταξύ ιδιωτών . Συνεπώς , πρέπει κατά πρώτον νά ερευνηθεί άν πρέπει νά θεωρηθεί ως δικαστήριο Κράτους μέλους κατά τήν έννοια τού άρθρου 177 τής συνθήκης ΕΟΚ .

8 Τό πρώτο προδικαστικό ερώτημα τού διαιτητού αφορά αυτό τό πρόβλημα και διατυπώνεται ως εξής :

«Έχει ενα γερμανικό διαιτητικό δικαστήριο , πού πρέπει νά αποφασίζει όχι κατά τήν αρχή τής επιεικείας , αλλά σύμφωνα μέ τόν νόμο , και τού οποίου η απόφαση έχει μεταξύ τών διαδικών ισχύ δεδικασμένου (άρθρο 1040 ΖΡΟ — τού γερμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας) εξουσία υποβολής ερωτημάτων στό Δικαστήριο τών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σύμφωνα μέ τό άρθρο 177 δεύτερη παράγραφος τής συνθήκης ΕΟΚ;»

9 Επ' αυτού πρέπει νά παρατηρηθεί οτι , όπως εξ άλλου αναφέρεται και στό ερώτημα , η αρμοδιότης τού Δικαστηρίου νά αποφανθεί επί τών υποβληθέντων ερωτημάτων εξαρτάται από τά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τής διαιτητικής διαδικασίας , περί τής οποίας πρόκειται στην συγκεκριμένη περίπτωση .

10 Είναι αληθές οτι η λειτουργία τού εν λόγω διαιτητικού δικαστηρίου , όπως τό τονίζει και ο διαιτητής στό ερώτημά του , παρουσιάζει μία ορισμένη ομοιότητα μέ τήν λειτουργία τών τακτικών δικαστηρίων καθ' οσον , η διαδικασία τής διαιτησίας καθορίζεται από τόν νόμο , ο διαιτητής οφείλει νά αποφασίζει κατά τόν νόμο και τό δίκαιο και η απόφασή του έχει μεταξύ τών διαδικών τά αποτελέσματα αποφάσεως μέ ισχύ δεδικασμένου και δύνανται νά συνιστά εκτελεστό τίτλο , εφ' οσον περιβληθεί τόν εκτελεστήριο τύπο . Τά χαρακτηριστικά αυτά δεν αρκούν εν τούτοις γιά νά αποδοθεί στόν διαιτητή η ιδιότης ενός «δικαστηρίου Κράτους μέλους» κατά τήν έννοια τού άρθρου 177 τής συνθήκης ΕΟΚ .

11 Κατά πρώτον , διαπιστώνεται οτι οι συμβαλλόμενοι ηταν ελεύθεροι κατά τήν σύναψη τής από τό 1973 συμφωνίας νά καταλίπουν τήν λύση τών διαφορών , οι οποίες ενδεχομένως θά ανέκυπταν , στό τακτικά δικαστήρια ή νά εκλέξουν τήν οδό τής διαιτησίας μέ σχετική ρήτρα στην συμφωνία τους . Από τά περιστατικά τής υποθέσεως συνάγεται οτι δεν υφίστατο καμμία νομική ή πραγματική υποχρέωση τών συμβαλλομένων νά υποβάλουν τίς διαφορές τους σέ διαιτητικό δικαστήριο .

12 Κατά δεύτερον , διαπιστώνεται οτι η γερμανική δημοσία εξουσία δεν παρενεβλήθη στην εκλογή τής διαιτητικής οδού και οτι δεν δύνανται αυτεπαγγέλτως νά επέμβει στην εξέλιξη τής διαδικασίας ενώπιον τού διαιτητού . Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία τής Γερμανίας υπό τήν ιδιότητά της ως Κράτους μέλους τής Κοινότητος , τό οποίο βάσει τών άρθρων 5 και 169 εως 171 τής συνθήκης ΕΟΚ ευθύνεται γιά τήν εκπλήρωση στό έδαφός της τών υποχρεώσεων πού απορρέουν από τό κοινοτικό δίκαιο , δεν επεφόρτισε ιδιώτες ούτε τούς ενεπιστεύθη τήν φροντίδα τής τηρήσεως αυτών τών υποχρεώσεων στόν εν λόγω τομέα .

13 Από τούς ανωτέρω συλλογισμούς συνάγεται οτι , μεταξύ τής προκειμένης διαιτητικής δίκης και τού γενικού συστήματος παροχής εννόμου προστασίας στό ανωτέρω Κράτος μέλος , δεν υφίσταται καμμία επαρκώς στενή σχέση γιά νά είναι δυνατό νά χαρακτηριστεί ο διαιτητής ως «δικαστήριο Κράτους μέλους» κατά τήν έννοια τού άρθρου 177 .

14 Όπως ετόνισε τό Δικαστήριο στην απόφασή του τής 6ης Οκτωβρίου 1981 (Broekmeulen 246/80 , μη δημοσιευθείσα ακόμη στην Συλλογή) τό κοινοτικό δίκαιο πρέπει νά τηρείται καθ' ολη του τήν έκταση στό έδαφος όλων τών Κρατών μελών . Συνεπώς , τά συμβαλλόμενα σέ μία σύμβαση μέρη δεν είναι ελεύθερα νά αποκλίνουν από αυτή τήν επιταγή . Από αυτή τήν σκοπιά πρέπει νά παρατηρηθεί οτι σέ περιπτώσεις πού κατά τήν διάρκεια διαιτητικής δίκης διεξαγομένης κατόπιν σχετικής συμβάσεως ανακύπτουν ζητήματα κοινοτικού δικαίου , τά τακτικά δικαστήρια δύνανται νά αχθούν στην εξέταση αυτών τών ζητημάτων είτε στό πλαίσια τής αρωγής πού παρέχουν στό διαιτητικά δικαστήρια , ιδίως προκειμένου νά τά βοηθήσουν σέ ορισμένες διαδικαστικές ενέργειες ή προκειμένου νά ερμηνεύσουν τό ισχύον δίκαιο είτε στό

πλαίσια τού ελέγχου , λιγότερο ή περισσότερο εκτενούς αναλόγως τής περιπτώσεως , τής διαιτητικής αποφάσεως , τόν οποίο διαθέτουν , όταν επιλαμβάνονται αγωγής ακυρώσεως , αντιρρήσεων , περιαφής εκτελεστηρίου τύπου ή οιουδήποτε άλλου ενδίκου μέσου προβλεπομένου από τίς σχετικές εθνικές διατάξεις .

15 Τά εθνικά αυτά δικαστήρια είναι αρμόδια νά ερευνησουν άν πρέπει νά απευθυνθούν στό Δικαστήριο κατ' εφαρμογή τού άρθρου 177 γιά νά ζητήσουν ερμηνεία ή κρίση περί τού κύρους διατάξεων τού κοινοτικού δικαίου , όταν καλούνται νά τίς εφαρμόσουν κατά τήν άσκηση τών ανωτέρω καθηκόντων αρωγής καί ελέγχου .

16 Από τά ανωτέρω συνάγεται ότι τό Δικαστήριο στήν προκειμένη περίπτωση δέν είναι αρμόδιο γιά νά αποφανθεί .

Απόφαση για τα δικαστικά έξοδα

Επί τών δικαστικών εξόδων

17 Τά έξοδα τής κυβερνήσεως τού Βασιλείου τής Δανίας , τής κυβερνήσεως τής Ιταλικής Δημοκρατίας , τής κυβερνήσεως τού Ηνωμένου Βασιλείου καί τής Επιτροπής τών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων , οι οποίες υπέβαλαν παρατηρήσεις στό Δικαστήριο , δέν αποδίδονται . Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει έναντι τών διαδίκων στήν κυρία δίκη τόν χαρακτήρα παρεμπιπτοντος πού ανέκυψε ενώπιον τού εθνικού δικαστηρίου , σέ αυτό εναπόκειται νά αποφανθεί επί τών δικαστικών εξόδων .

Διατακτικό

Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνοντας επί τών ερωτημάτων πού υπέβαλε μέ διάταξη τής 22ας Απριλίου 1981 ο διαιτητής στά πλαίσια τής διαφοράς μεταξύ τής επιχειρήσεως Nordsee Deutsche Hochseefischerei GmbH αφ' ενός , καί τών επιχειρήσεων Reederei Mond Hochseefischerei Nordstern AG & Co . KG καί Reederei Friedrich Busse Hochseefischerei Nordstern AG & Co . KG αφ' ετέρου , αποφαίνεται :

Τό Δικαστήριο δέν είναι αρμόδιο νά αποφανθεί επί τών ερωτημάτων πού τού υπέβαλε ο διαιτητής .